

Äänekosken ammatillisen
koulutuksen kuntayhtymä

Kuntayhtymän johtaja 20.9.2023, 49 §
Johtoryhmä 6.9.2023

Opiskeluhuolto- suunnitelma 2023-2027

poke

POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

SISÄLLYSLUETTELO

Lukijalle ja käyttäjälle	3
1. Opiskeluhoolto	4
1.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto	4
1.2 Yksilökohtainen opiskeluhoolto	6
1.2.1 Tietojen kirjaaminen ja luovuttaminen yksilökohtaisessa opiskeluhoollissa	6
1.3 Opiskeluhooltoja ohjaava lainsäädäntö ja suunnitelmat	8
2. Opiskeluhoollon organisoituminen	9
2.1 hyvinvointialueen opiskeluhoollon yhteistyöryhmät	10
2.2 Poken opiskeluhoollon ohjausryhmä	10
2.3 Poken yksilökohtaiset yhteisölliset opiskeluhoolloryhmät	10
2.4 Monialaiset asiantuntijaryhmät	11
3. Opiskeluhoollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat palvelut	11
3.1 Opiskeluhoollon palvelut	11
3.1.1 Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut	12
3.1.2 Opiskeluterveydenhuollon palvelut	13
4. Opiskelijoiden osallisuus sekä yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa	14
5. Tuen tarpeiden varhainen tunnistaminen ja niihin vastaaminen	14
5.1 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin liittyvät toimenpiteet	15
5.2 Koulutuksen keskeytymistä ehkäisevät toimenpiteet	15
5.2.1 Toimenpiteet opintojen keskeyttämistilanteissa	17
5.2.2 Toimenpiteet oppilaitoksesta eroamisen yhteydessä	17
6. Moniammatillinen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisuuden, turvallisuuden sekä hyvinvoinnin edistämiseksi	18
6.1 Asuntolat	18
7. Muut nuorten palvelut	19
8. Omavalvonta ja opiskeluhoollon kehittäminen	19
Liite 1. Opiskelijoiden tuen tarpeen tunnistaminen ja puheeksi otto	20
Liite 2. Opetukseen osallistumisen seuranta ja poissaolojen syiden selvittäminen	20
Liite 3. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta, häirinnältä ja syrjinnältä	20
Liite 4. Kriisisuunnitelma	20
Liite 5. Päihteiden käytön ennaltaehkäiseminen, siihen puuttuminen ja hoitoonohjaus	20
Liite 6. Opiskeluhoollon omavalvonnan tarkistuslistat	20
Liite 7. Ammatillisen koulutuksen SORA-lain mukainen määräys huumausainetestaukseen	20
Liite 8. Järjestyssäännöt	20

Lukijalle ja käyttäjälle

Opiskeluhoollon ensisijaisena tehtävänä on edistää opiskelijoiden hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja oppimista sekä ennalta ehkäistä ongelmien syntymistä. Tavoitteena on tunnistaa opiskelijoiden tuen tarpeet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja järjestää tukea opiskelijan näkökulmasta oikea-aikaisesti. Tehtävänä on myös edistää opiskeluyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllinen toiminta sekä kodin ja oppilaitoksen välisen yhteistyön edistäminen opiskeluhoollon keskeisiä tehtäviä.

Opiskeluhoolto koostuu oppilaitoksen arkisista toimintatavoista, opiskelijan kohtaamisesta ja vuorovaikutuksesta, opiskelijan ohjauksesta, oppimisen ja opintojen etenemisen tukitoimista, oppimisympäristöistä, yhteisistä tilaisuuksista ja perinteistä, opiskelijoiden osallisuudesta ja vaikuttamismahdollisuuksista, ruokailusta, asuntolasta ja vaikkapa lukujärjestyksistä. Opiskeluhoolto kuuluu kaikille oppilaitoksesamme työskenteleville. Lisäksi opiskeluhooltoon kuuluvat opiskeluhoollon palvelut eli opiskeluterveydenhoolto, koulukuraattori- ja psykologipalvelut, joiden järjestämisvastuu on hyvinvointialueella.

Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston yksiköitä on neljän eri kunnan alueella; Äänekoskella kaksi yksikköä Opinahjo ja Piilola, Saarijärven yksikkö Tarvaalassa, Viitasaaren yksikkö ja Laukaan yksikkö. Tämä opiskeluhoollon suunnitelma kattaa koko Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston. Kukin yksikkö tarkentaa omissa opiskeluhooltoryhmissään käytännön toimia ja tiedottaa niistä opiskelijoille ja huoltajille Wilman kautta. Tavoitteena on tasalaatuisen ja opiskelijoille yhdenvertainen opiskeluhoolto. Kuitenkin yksiköiden erilaisuus sekä tutkintojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuus tuovat hieman erilaisia toimintamalleja opiskeluhooltoon kuuluvien asioiden toteuttamiseen.

Tässä opiskeluhoollon suunnitelmassa on kuvattu Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston (Poke) opiskeluhoollon toimintaa ja järjestämistä sekä omavalvontaa oppilas- ja opiskelija-huoltolain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja opetushallituksen antamien määräysten pohjalta. Tämä opiskeluhooltosuunnitelma sisältää liitteinä olevat, erikseen ladattavat asiakirjat:

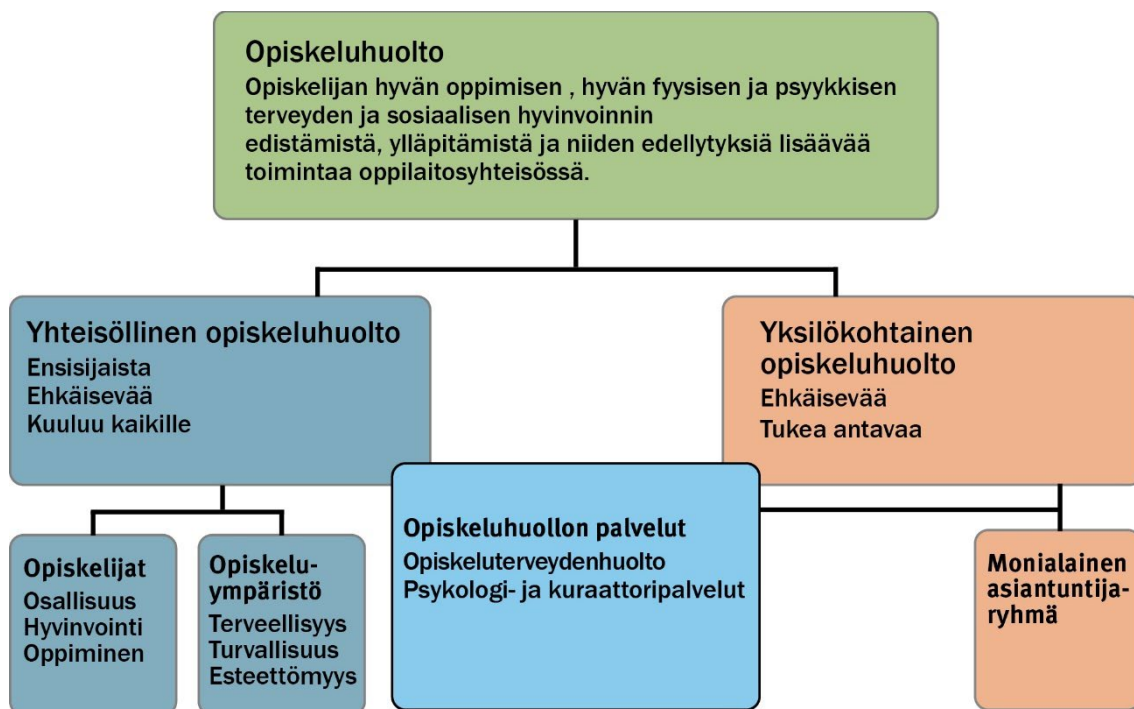
- Opiskelijoiden tuen tarpeen tunnistaminen ja puheeksi otto
- Opetukseen osallistumisen seuranta ja poissaolojen syiden selvittäminen
- Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- Järjestyssäännöt (hyväksytty 08.08.2022 KYJ), jossa kuvattu kurinpitokeinojen käyttäminen ja menettelytavat
- Kriisisuunnitelma (hyväksytty 14.06.2022)
- Päihteiden käytön ennaltaehkäiseminen, siihen puuttuminen ja hoitoonohjaus
- Omavalvonnan tarkistuslistat
- Ammatillisen koulutuksen SORA-lain mukainen määräys huumausainetestaukseen

Opiskeluhoollosta ja siihen liittyvistä asioista voi kysyä lisää yksiköiden koulutusjohtajilta ja Poken opiskelijapalveluvastaavalta, jonka tehtäviin kuuluu opiskeluhoollon koordinointi. Yhteystiedot löytyvät Poken verkkosivuilta. Lisäksi opiskelijat ja huoltajat voivat aina kysyä opiskeluhooltoon liittyvistä asioista ryhmän vastuopettajalta, opinto-ohjaajalta, ammattiaineidien tai yhteisten tutkinnon osien aineiden opettajilta, erityisopettajilta, kasvatusohjaajalta, asuntolaohjaajalta, opiskeluterveydenhoitajalta, kuraattorilta tai psykologilta.

Tämä Poken opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu noudattaen opiskeluhooltoon liittyvää lainsäädäntöä, määräyksiä (viimeisin OPH 2.12.2022 OPH-4609-2022) THL:n ja OKM:n suosituksia ja ohjeita. Poken opiskeluhooltosuunnitelma päivitetään lainsäädännön ja määräysten muuttuessa, kuitenkin vähintään neljän vuoden välein.

1. Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden ja koko opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta. Samanaikaisesti tavoitteena on turvata yksilökohtainen varhainen tuki sitä tarvitseville.

Kuvio 1. Opiskeluhoollon kokonaisuus (mukaillen K. Laitinen, 2019)

1.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Pokessa opiskeluhoolto toteutetaan ensisijaisesti yhteisöllisenä opiskeluhoollona, osana arkista toimintaa. Ennaltaehkäisevät, osallistavat, ohjaukselliset ja esteettömät toimintatavat ovat keskeisiä opetuksen, oppimisympäristöjen ja tuen suunnittelussa ja järjestämisessä. Opiskelijan kiinnittymistä omaan ryhmään ja oppilaitosyhteisöön vahvistetaan kussakin Poken yksikössä ryhmäytymisillä, hyvinvointiin liittyvillä ryhmätunneilla, asuntolatoiminnalla, paikkakunnan nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön kanssa tehtävällä yhteistyöllä, yhteisillä tilaisuuksilla sekä pitämällä yllä ja luomalla opiskelijoiden kanssa yhdessä uusia perinteitä. Poken yksiköillä on lisäksi yhteistyökumppaneita kunnan alueella kolmannen sektorin toimijoissa ja nuorten palvelu- ja auttamisjärjestelmissä. Ryhmän vastuuopettaja, opinto-ohjaajat, erityisopetuksesta vastaavat opettajat (ervat) ja kasvatusohjaaja ovat opiskelijoiden käytössä omassa yksikössään ja heidän ohjauksellisesta tuesta tiedotetaan opiskelijoille vastuuopettajan tunneilla, info-tunneilla lukuvuoden alussa, verkkosivujen ja Wilman kautta.

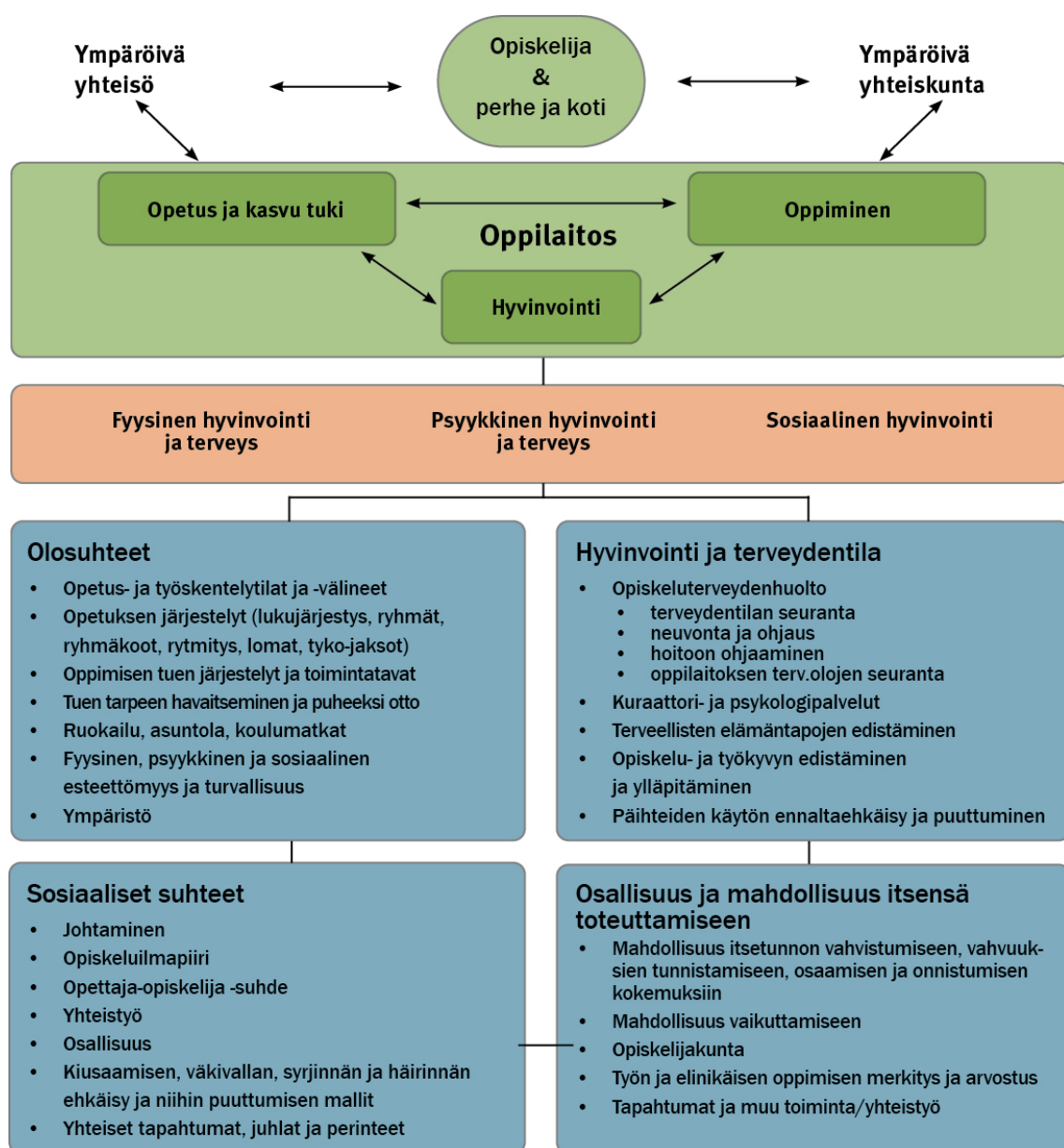
Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat sekä käytännön toimenpiteet opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin seuraamiseksi ja edistämiseksi sovitetaan yksikköjen opiskeluhooltoryhmissä yhteistyössä muiden toimijoiden ja opiskeluhoollon palveluiden ammattihenkilöstön kanssa noudattaen Poken opiskeluhoollon ohjausryhmän linjauksia.

Ammatillisessa koulutuksessa ja tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA) eri tutkinnot, koulutukset ja oppimisympäristöt ovat moninaisia ja tuovat mukanaan erilaisia haasteita ja vaatimuksia opiskeluhoollolle. Poken yksiköt eroavat toisistaan mm. sijainniltaan, kooltaan, ympäristöltään ja opiskeltavan alan oppimistiloiltaan.

Opiskeluhoollasta tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille Poken verkkosivuilla, Wilman kautta, kotiväen illoissa ja yhteisissä opiskelijoille järjestävissä tilaisuuksissa. Kasvatusohjaaja ja opinto-ohjaaja tapaavat kaikki aloittavat perustutkintoryhmät syyslukukauden ensimmäisten viikkojen aikana ja kertovat ammatillisista opinnoista, opiskelijaelämästä, oppimisen tuesta, opintojen ohjauksesta ja opiskeluhoollon palveluista (Amiselämää vol 1-tunnit). Opiskeluhoollon palveluiden työntekijät käyvät yksiköissä pitämässä omia info-tunteja ja esittäytymässä opiskelijoille opiskeluhoolloryhmässä yhdessä laaditun vuosikellon mukaisesti.

Opettajille ja muulle henkilökunnalle opiskeluhoollasta, sen järjestämisestä, kehittämisestä ja arvioinnista kerrotaan lisäksi henkilökunnan suunnittelu- ja kehittämissävyissä.

Opiskeluhoolto oppilaitoshyvinvoinnin ytimessä

Kuvio Opiskeluhoolto oppilaitoshyvinvoinnin ytimessä

1.2 Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla edistetään opiskelijan hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistetaan näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä. Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaisessa asiantuntijaryhmässä toteutettavaa työtä. Yksilötyö on ehkäisevää ja myös korjaavaa.

Yksilökohtaisesta opiskeluhoollosta ja monialaisten asiantuntijaryhmien mahdollisuudesta tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille lukuvuoden alussa, verkkosivuilla, Wilman kautta ja vastuuopettajien toimesta. Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee kuraattori- tai psykologipalveluja opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi, työntekijä ottaa yhteyttä viipymättä yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhoollon kuraattoriin tai psykologiin ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Yhteydenotto tehdään ensisijaisesti yhdessä opiskelijan kanssa.

Monialainen asiantuntijaryhmä perustetaan opiskelijan suostumuksella tapauskohtaisesti käsittelemään ja suunnittelemaan yksittäisen opiskelijan asiaa ja tuen tarpeita. Moniammatillisten asiantuntijaryhmien tavoitteena on opiskelijan oppimisen edistäminen, opintojen etenemisen varmistaminen ja hyvinvoinnin vahvistaminen. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoa tarvittaessa se opiskeluhoollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmään kuuluu kulloisenkin tarpeen mukaan joitakin seuraavista henkilöistä: terveydenhoitaja, lääkäri, kuraattori, psykologi, muu terveydenhuollon ammattihenkilöstöön kuuluva, opinto-ohjaaja, opiskelijan ryhmänohjaaja, erityisopettaja, kasvatusohjaaja, asuntolaohjaaja tai muu opiskelijan kannalta keskeinen aikuinen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä jäseniä vain opiskelijan tai hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön ja sopii työnjaoista ja jatkotoimista.

Opiskelijalla on itsenäinen asema opiskeluhoollon asiakkaana ja alaikäisen opiskelijan huoltaja ei voi kieltää opiskelijaa käyttämästä opiskeluhoollon palveluja tai muitakaan oppimisen ja hyvinvoinnin tuen toimia. Opiskelija antaa suostumuksensa moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen suullisesti asiaa ehdottavalle aikuiselle ja käy Wilmassa itse laittamassa luvan asiansa käsittelyyn. Täysi-ikäinen opiskelija voi Wilmassa antaa luvan huoltajalle tietojen välittämiseen.

1.2.1 Tietojen kirjaaminen ja luovuttaminen yksilökohtaisessa opiskeluhoollon

Yksilökohtaisen moniammatillisen asiantuntijaryhmän muistiot viedään opiskelijan Wilmaan Yhteenveto-lehden Muistiot -välilehdelle. Koulutuksenjärjestäjän opiskeluhooltorekisteriin tallennetut tiedot ovat salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n mukaisesti. Muistio näkyy asiantuntijaryhmään osallistuneille, joilla on oikeus se nähdä. Opiskeluhooltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Tiedot säilytetään tallennettuina ja muuttumattomina mahdollisten tulevaisuudessa toteutettavien selvitysten ja toimenpiteiden pohjaksi. Arkistointi tapahtuu Poken arkistointisuunnitelman mukaan. Opiskeluhooltokertomuksista muodostetaan opiskelijahallinto-ohjelmaan opiskeluhooltorekisteri.

Opiskelijaa koskevia salassa pidettäviä tietoja saa luovuttaa ainoastaan asianomaisen henkilön tai hänen laillisen edustajansa nimenomaiselle suostumuksella tai tiedon luovuttamiseen oikeuttavan lainsäädännön nojalla. Mikäli alaikäinen opiskelija kieltää tietojensa luovuttamisen huoltajalle, opiskeluhoollon palveluiden työntekijä arvioi opiskelijan ikä- ja kehi-

tystason sekä asian luonteen keskustelemalla opiskelijan kanssa käyttäen ammattinsa tuomia menetelmiä asian arvioimiseksi. Opiskelijan toiveet huomioidaan aina vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä muistaen alaikäisen ja/tai huoltajansa kanssa asuvan kohdalla huoltajan velvollisuudet ja rooli nuoren tukemisessa.

Terveystenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat potilasasiakirjoihin, kuraattorit sosiaalihoollon asiakasasiakirjoihin, sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaisesti. Terveystenhuollon potilasasiakirjat tallennetaan potilasrekisteriin ja kuraattorin asiakirjat sosiaalihoollon asiakasrekisteriin. Rekisterinpitäjänä toimii palvelun järjestäjänä hyvinvointialue. Kuraattoreiden, psykologien ja opiskeluterveydenhuollon tietojen luovuttamisesta vastaavat hyvinvointialueiden työntekijät heitä koskevan lainsäädännön ja työnantajaltaan saamansa ohjeistuksen mukaisesti.

Opiskeluhoollon asiantuntijat tai tarvittaessa yksilökohtainen asiantuntijaryhmä ovat opiskelijan tukena, kun opiskelija saa kurinpitörangaistuksen sekä opiskeluoikeuden peruuttamisprosessin tai sen uhan yhteydessä. Opiskelija ohjataan asian selvittämisvaiheessa ja kuulemistilaisuudessa opiskeluhoollon palveluiden piiriin. Hänelle myös annetaan opiskeluhoollon palveluiden yhteyshenkilöt ja ohjeet palveluihin hakeutumiseen myöhempää käyttöä varten. Opiskeluhoollon palveluiden henkilöstö on opiskelijan ja tämän huoltajan pyynnöstä käytettävissä HOKSin laadinnassa. Ryhmän vastuupettaja pyrkii järjestämään HOKS-ajankohdan kaikille sopivaksi, kun asia on etukäteen tiedossa.

Terveystenhoitajat tiedottavat yksikössä Wilman kautta, infotunneilla ja terveydenhuollon yksilökäynneillä opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämisestä sekä ohjauksesta niihin hakeutumiseksi.

Tarkemmista yksityiskohdista, yhteisistä menettelytavoista ja niveltietojen siirtämisestä sovitetaan opiskeluhoollon palveluiden toimijoiden kanssa. Yksittäistä opiskelijaa koskevissa asioissa tehdään tarvittaessa yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

1.3 Opiskeluhoitoa ohjaava lainsäädäntö ja suunnitelmat

Opiskeluhoitoon suunnittelua, toteuttamista sekä arviointia ohjaavat ja niihin vaikuttavat useat säädökset. Näitä ovat:

- Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013
- Ammatillisesta koulutuksesta annettu laki 531/2017
- Oppivelvollisuuslaki 1214/2020
- Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta 1215/2020
- Terveystoimintolaki ja siihen liittyvät asetukset 1326/2010
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015
- Nuorisolaki 1285/2016
- Lastensuojelulaissa säädetyt velvoitteet 417/2007
- Työturvallisuuslaki 738/2002
- Lisäksi julkisuuslaki 621/1999, tietosuojalaki 1050/2018 ja laki sähköisen viestinnän palveluista 917/2014 ovat tärkeitä yleislakeja opiskeluhoitoon.

Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeluhoitoasuunnitelma perustuu Opetushallituksen erillismääräykseen (2.12.2022 OPH-4609-2022) alkaen 1.8.2023 toistaiseksi voimassa olevana, jossa määritellään opiskeluhoitoon periaatteet ja tavoitteet.

Poken opiskeluhoitoasuunnitelma liitetään osaksi Poken yksiköiden sijaintikuntien lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmia. Hyvinvointialue laatii oman alueellisen opiskeluhoitoasuunnitelman, joka perustuu alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitoasuunnitelmiin.

2. Opiskeluhoollon organisoituminen

Laadukas ja lainmukainen opiskeluhoollotyö varmistetaan Pokessa opiskeluhoollon ammatillisella koordinoinnilla, joka perustuu ajantasaiseen tietoon opiskelijoiden opintojen etene- misestä, terveydestä ja hyvinvoinnista sekä opiskeluhoollosta ja oppilaitoksesta toimintaym- päristönä. Pokessa on opiskelijapalveluvastaava, jonka tehtävänä on koordinoida yksiköiden opiskeluhoolltoa Poken opiskeluhoollon ohjausryhmän linjausten mukaisesti. Opiskelijapal- veluvastaavan toimenkuvaan kuuluu opiskeluhoolltoon liittyvien tietojen kokoaminen, tiedon keräämisen organisointi, ajankohtaisen tiedon vieminen opiskeluhoolltoryhmiin sekä tiedon eteenpäin vieminen päätösten tekoa varten. Opiskelijapalveluvastaava huolehtii opiskelu- hoollollisen näkökulman esiin tuomisesta opiskelijoiden hyvinvointiin vaikuttavien päätösten teon valmistelussa. Poken opiskeluhoollon ohjausryhmää johtaa kuntayhtymän johtaja ja yk- sikkökohtaisia opiskeluhoolltoryhmiä yksikön koulutusjohtaja. Monialainen yhteistyö ja opis- keluhoollon koordinointi kokonaisuutena luovat edellytykset sille, että opiskeluhoollon toi- menpiteet ja opiskelijoille tarjottava tuki ovat opiskelijan näkökulmasta oikea-aikaista, yh- denvertaista ja opiskelijälähtöistä. Opiskelijapalveluvastaavan työpanoksella opiskeluhooll- toon ja tiiviillä yhteistyöllä oppilaitoksen ja sen yksiköiden johdon kanssa varmistetaan, että kaikki oppilaitoksen toimijat perehtyvät ja sitoutuvat oppilaitoksen ja opiskelijoiden hyvin- voinnin ja terveyden edistämiseen.

Opiskeluhoollon organisoituminen

Yhteisöllinen opiskeluhoollto

HYVINVOINTIALUEEN OPISKELUHOOLLON ALUEELLISET YHTEISTYÖRYHMÄT

Laukaassa, Saarijärvellä, Viitasaarella ja Äänekoskella.

Työskentelyä ohjaa hyvinvointialueen opiskeluhooltosuunnitelma, joka on laadittu oppilaitosten suunnitelmien pohjalta.

Näissä ryhmissä on Poken edustaja

POKEN OPISKELUHOOLLON OHJAUSRYHMÄ

Ohjaa, koordinoi, kehittää ja arvioi koko Poken opiskeluhoolltoa.

Laukaan yksikön opiskeluhoollto-ryhmä

Saarijärven yksikön opiskeluhoollto-ryhmä

Viitasaaren yksikön opiskeluhoollto-ryhmä

Äänekosken Opintahjonyksikön opiskeluhoollto-ryhmä

Äänekosken Piilolan yksikön opiskeluhoollto-ryhmä

Ohjaa, suunnittelee ja arvioi yksikön opiskeluhoolltotyötä yhdessä opiskelijoiden, hooltajien ja opiskeluhoollon palveluiden henkilöstön kanssa. Näissä ryhmissä ei käsitellä yksittäisen opiskelijan asioita.

Yksilökohtainen opiskeluhoollto

OPISKELUHOOLLON PALVELUT

Opiskeluterveydenhoollto, kuraattori ja psykologi

MONIALAINEN ASIAANTUNTIJARYHMÄ

Yksittäisen opiskelijan asian käsittelyä varten kootaan opiskelijan luvalla yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä.

Kuvio Opiskeluhoollon organisoituminen

2.1 hyvinvointialueen opiskeluhoollon yhteistyöryhmät

Laukaassa, Saarijärvellä, Viitasaarella ja Äänekoskella toimii alueelliset opiskeluhooltoryhmät. Ryhmissä käsitellään kunkin hyvinvointialueen osan opiskeluhooltoon liittyviä asioita varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Ryhmiin kuuluu hyvinvointialueen viranhaltijoita, opiskeluhoollon palveluiden lähiesimiehiä ja alueen kuraattorityötä ja opiskeluterveydenhuoltoa koordinoivia työntekijöitä. Näissä ryhmissä Poken (eli koulutuksen järjestäjän) edustajina toimivat koulutusjohtajat, jotka vievät ryhmiin ammatillisen koulutuksen näkökulmaa. Tämä merkitys korostuu erityisesti, koska näiden kuntien alueella Poke on ainoa ammatillisten perustutkintojen järjestäjä. Alueelliset opiskeluhooltosuunnitelmat laaditaan perustuen koulutuksen järjestäjien opiskeluhooltosuunnitelmiin eli alueellisilla opiskeluhooltoryhmillä ei ole ohjausvaltaa koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltoon. Ryhmissä tapahtuva yhteinen keskustelu ja linjaukset ovat merkityksellisiä, koska vastuu opiskeluhoollon palveluiden järjestämisestä ja tätä kautta mm. työntekijöiden resurssoinnista ja tehtävistä on hyvinvointialueella.

2.2 Poken opiskeluhoollon ohjausryhmä

Poken opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta, toteutuksen seurannasta ja arvioinnista koko Poken tasolla. Ryhmän puheenjohtajana toimii koulutuskuntayhtymän johtaja, sihteerinä opiskelijapalveluvastaava ja jäsenenä ovat koulutuskuntayhtymän johtaja, koulutusjohtajat yksiköiden johtajina, opiskeluterveydenhuollon, kuraattoripalveluiden, psykologipalveluiden, nuorisopalveluiden ja tarpeen mukaan muiden sidos- ja yhteistyökumppaneiden edustus alue-/kuntayhtymätasolta. Opiskeluhoollon palveluiden edustajat päättää hyvinvointialue. Nuorisotyön palveluja ryhmässä edustaa etsivä nuorisotyö, koska siihen Pokella on jo lainsäädännöllisestikin luontevimmat yhteydet. Opiskeluhoollon ohjausryhmä laatii yksikkökohtaisten opiskeluhooltoryhmien esittämien tietojen pohjalta Poken opiskeluhoollon suunnitelman. Poken opiskeluhoollon ohjausryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Kevätlukukauden päättyessä/kesän alussa määritellään painopistealueet ja suuntaviivat tulevan lukuvuoden toiminnalle ja tehdään päättyvän lukuvuoden arviointi. Syys-lokakuussa tarkistetaan mm. opiskeluhoollon palveluiden tarve ja saatavuus sekä linjataan koulutuksen järjestäjän päättämän opiskeluhoollon työntekijä resurssointia.

2.3 Poken yksikkökohtaiset yhteisölliset opiskeluhooltoryhmät

Laukaassa, Saarijärvellä, Viitasaarella, Äänekosken Opinahjossa ja Äänekosken Piilolassa toimivat omat yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät. Ryhmien puheenjohtajana ja koollekutsujana toimii yksikön koulutusjohtaja. Ryhmiin kuuluvat opiskelijapalveluvastaava ryhmän sihteerinä ja päätösten toimeenpanon eteenpäin viejänä, ko. yksikön opinto-ohjaajat (tai heidän keskenään sopima edustaja), ervat (tai heidän keskenään sopima edustaja), kasvatusohjaaja, asuntolaohjaaja, opiskeluhoollon palveluiden työntekijät (terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi), etsivä nuorisotyöntekijä, opiskelijoiden ja huoltajien edustajat sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen edustajat (mm. poliisi, mielenterveys-/päihdetyö, sosiaalitoimi).

Yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät suunnittelevat, kehittävät, toimeenpanevat ja arvioivat oman yksikkönsä opiskeluhoollon järjestämiseen liittyviä asioita Poken opiskeluhooltosuunnitelman ja opiskeluhoollon ohjausryhmän linjausten pohjalta. Yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät laativat oman yksikkönsä opiskeluhoollon vuosikellon, ryhmätyksistä, ryhmäkohtaisista tunteista, opiskelijoille opiskeluhoollon järjestämisestä ryhmätoiminnasta, tapahtumista, retkistä jne. Opiskeluhooltoryhmä käsittelee kouluterveyskyselyn, oppilaitostuloksia ja muita koulua koskevien tutkimusten tuloksia ja päättää, miten näiden tulokset vietään opiskelijoiden tiedoksi ja käsitellään heidän kanssaan.

Yksikkökohtaiset opiskeluhooltoryhmät kokoontuvat neljä kertaa vuodessa.

2.4 Monialaiset asiantuntijaryhmät

Monialainen asiantuntijaryhmä on osa yksilöllistä opiskeluhoitoa. Monialainen asiantuntijaryhmä perustetaan opiskelijan suostumuksella, tapauskohtaisesti käsittelemään ja suunnittelemaan yksittäisen opiskelijan asiaa ja tuentarpeita. Tästä tarkemmin kohdassa yksilöllinen opiskeluhoito.

3. Opiskeluhoollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat palvelut

Lukuvuonna 2023 – 2024 Pokessa opiskelee arvion mukaan yhteensä noin 1600 opiskelijaa. Ammatillisissa perustutkinnoissa opiskelee noin 1 580 opiskelijaa, tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA) noin 20 opiskelijaa, oppisopimuskoulutuksessa noin 150 - 160 opiskelijaa.

Yksiköittäin opiskelijat jakautuvat seuraavasti:

- **Laukaa:** ammatilliset perustutkinnot yhteensä 187, joista työvoimakoulutus 10, (yht. 146 lukuvuonna 2022-2023)
- **Saarijärvi:** ammatilliset perustutkinnot yhteensä 307, joista oppisopimus 28, työvoimakoulutus 32, (yht. 281 lv 2022-2023)
- **Viitasaari,** ammatilliset perustutkinnot yhteensä 193, joista oppisopimus 26, työvoimakoulutus 11, TUVA 8, yhteensä 201 (yht. 201 lv 2022-2023)
- **Äänekoski Opinahjo,** ammatilliset perustutkinnot yhteensä 325, joista oppisopimus 71, työvoimakoulutus 38, TUVA 9, yhteensä 334 (yht. 355 lv. 2022-2023)
- **Äänekoski Piilola:** ammatilliset perustutkinnot yhteensä 524, joista oppisopimus 18, työvoimakoulutus 27, (yht. 588 lv 2022-2023)

Opiskelijoiden hyvän oppimisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä opintojen etenemiseksi ja varhaisen tuen varmistamiseksi tulee opiskelijoiden ohjaukseen opintojen eri vaiheissa ja esimerkiksi poissaolojen juurisyiden selvittämiseen olla sovittuja, kaikilla henkilökunnan jäsenillä tiedossa olevia toimintatapoja, jotka liittyvät vahvasti yhteisölliseen opiskeluhoitoon. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa tarvitsee jokainen opiskelija ja se vahvistaa kaikkien hyvinvointia oppilaitoksessa.

Opiskeluhoollon kokonaistarvetta seurataan ja arvioidaan vuosittain opiskeluhoollon ohjausryhmässä ja yksikkökohtaisissa opiskeluhoitoryhmissä opettajilta, opiskelijoilta, ohjaushenkilöstöltä, opiskelijapalveluista ja opiskeluhoollonpalvelujen henkilöstöltä saatavan tiedon perusteella. Näiden ja omavalvonnasta saatujen tietojen perusteella voidaan antaa opiskeluhoollon palvelujen tarpeesta ja saavutettavuudesta palautetta hyvinvointialueelle sekä kehittää koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollon toimenpiteitä.

3.1 Opiskeluhoollon palvelut

Opiskeluhoollon palveluiden tarve vaihtelee yksiköittäin ja vuosittain. Tarvetta kartoitetaan ja arvioidaan vuosittain Poken yksiköiden sijaintikuntien opiskeluhoollon palveluiden järjestäjien kanssa. Opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon ammattiryhmien toimenkuvat sisältävät sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhoollotyötä. Poke pyrkii järjestämään opiskeluhoollon palvelujen ammattihenkilöstölle toimitilat oppilaitoksesta, mutta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön työtilavaatimuksia on usein haasteellista järjestää. Opiskelijat voivat joutua käymään opiskeluhoollon palveluissa muualla kuin omassa oppilaitoksessaan. Mahdolliset kriisit tai ennakoimattomat uudet tilanteet aiheuttavat lisääntyntä tai muuttunutta opiskeluhoollon palveluiden tar-

vetta. Opiskeluhoollon palveluiden saatavuutta ja tarvetta kartoitetaan mm. kouluterveyskyselyissä ja asiasta keskustellaan opiskelijakunnan kanssa. Opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon edustajat ovat kehittämässä ja toteuttamassa yhteisöllistä opiskelijahuoltoa Poken opiskeluhoollon ohjausryhmässä ja yksikkökohtaisissa opiskeluhooltoryhmissä. Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö tekee myös terveydenedistämistyötä mm. savuttomuuden ja päihteiden käytön ehkäisemiseksi.

Opiskeluhoollon palveluista ja ohjauksellisesta ja kasvatuksellisesta tuesta tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille Poken verkkosivujen ja Wilman kautta sekä kotiväen illoissa.

3.1.1 Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan vastuu kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisestä toisella asteella kuuluu hyvinvointialueelle, jossa oppilaitos sijaitsee. Näin ollen kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisestä Poken opiskelijoille vastaa Keski-Suomen hyvinvointialue. Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut soveltamisohjeen oppilas- ja opiskelijahuoltolainsäädännön toteuttamisen tueksi.

Kuraattorit ja psykologit tekevät yhteisöllistä opiskeluhoolltoa osallistuen Poken yksiköiden opiskeluhooltoryhmissä opiskeluhoollon suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin sekä tekevät muuta yhteisöllistä opiskeluhoolltotyötä hyvinvointialueen linjausten mukaisesti.

Yksilöllisessä opiskeluhoolllossa kuraattori ja psykologi osallistuvat opiskelijan kanssa sovittuun moniammatilliseen yksilökohtaiseen asiantuntijaryhmään. Kuraattori ja psykologi tekevät yksilöllistä opiskeluhoolltotyötä antamalla opiskelijoille tukea elämänhallintaan, itsetuntoon, psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin, kaverisuhteisiin, kriiseihin ja elämäntilanteisiin liittyvissä asioissa. Kuraattori koulun sosiaalityöntekijänä neuvoo ja ohjaa myös toimeentuloon ja opintojen rahoitukseen liittyvissä asioissa. Kuraattorin ja psykologin keskinäinen työnjako ja työajan resurssointi Poken opiskelijoille vaihtelee paikkakunnittain, samoin vastaanottotilojen sijainti suhteessa oppilaitoksen yksikön sijaintiin. Kuraattori ja psykologi työskentelevät yhteistyössä opiskelijan ja tämän huoltajien ja muun tukiverkoston kanssa. Kuraattori- ja psykologipalveluista tiedotetaan opiskelijoille Poken verkkosivuilla, Wilmassa, kotiväen illoissa sekä uusille opiskelijoille tarkoitetuissa info-tilaisuuksissa.

3.1.2 Opiskeluterveydenhuollon palvelut

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät opiskelijoiden yksilöllinen terveyden- ja sairaanhoito, joka sisältää mm. terveystarkastukset, rokotukset, seksuaaliterveysasiat sekä mielenterveys- ja päihdetyötä.

Opiskeluterveydenhuollon palveluista Poken opiskelijoille vastaa Keski-Suomen hyvinvointialue. Terveystarkastusten vastaanotot ja työajan resursointi Poken opiskelijoille vaihtelee yksiköittäin: joillekin opiskelijoille on tarjolla terveydenhoitajan vastaanottoaikoja ajanvarauksella ja ilman ajanvarausta, osassa Poken yksiköistä on terveydenhoitajan vastaanotto tiettyinä päivinä ja joidenkin yksiköiden opiskelijat käyvät terveydenhuollon tiloissa opiskeluterveydenhoitajan vastaanotolla. Opiskeluterveydenhuoltoon pääsystä, vastaanottoajoista ja niiden varaamisesta tiedotetaan opiskelijoille Poken verkkosivuilla, Wilmassa, yksiköissä olevien vastaanottotilojen ilmoitustauluilla, kotiväen illoissa ja uusille opiskelijoille tarkoitetuissa info-iltaisuuksissa. Opiskeluterveydenhuolto lähettää opiskelijoille kutsun terveystarkastuksiin hyvinvointialueen ohjeistuksen mukaisesti. Terveystarkastajilla on mahdollisuus tiedottaa niistä Wilman kautta opiskelijaa ja alaikäisen huoltajaa. Terveystarkastajille on tarjottu mahdollisuutta lähettää ryhmän oppivelvollisten alaikäisten opiskelijoiden terveystarkastusajat tiedoksi vastuuopettajille, jotta tämä voisi muistuttaa opiskelijoita terveystarkastuksesta. Opiskelijat saavat sairaanhoitopalveluja ja suun terveydenhoidon asuinalueensa terveysasemilta.

Opiskeluterveydenhuollosta ohjataan opiskelijoita tarvittaviin jatkotutkimuksiin ja huolehditaan tarvittaessa ohjauksesta muiden opiskeluhoitojen palvelujen piiriin. Opiskeluterveydenhuollosta ollaan tarvittaessa yhteydessä oppilaitokseen opiskelijan tuen suunnittelemiseksi ja järjestämiseksi. Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämisestä oppilaitoksessa työpäivän aikana sovitaan opiskelijan, alaikäisen opiskelijan huoltajan ja terveydenhuollon kanssa yhteistyössä yksilöllisesti.

Terveystarkastajat osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoitojen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin yksikkökohtaisissa opiskeluhoitoyhmissä sekä tekevät muuta yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä hyvinvointialueen linjausten mukaisesti.

4. Opiskelijoiden osallisuus sekä yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhdessä opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa. Pokessa opiskeluhoitoon kehittämiskohteena on opiskelijoiden osallisuuden lisääminen opiskeluhoitoon kuuluvien asioiden suunnittelussa, järjestämisessä ja kehittämisessä. Huoltajien mukaan saamiseen opiskeluhyvinvoinnin edistämiseen tulee löytää uudenlaisia toimintamalleja. Kodin kanssa tehtävässä yhteistyössä Poken tulee toisen asteen koulutuksen järjestäjänä ottaa käyttöön toimivia malleja muista toisen asteen oppilaitoksista ja peruskouluista. Nuoren ollessa alaikäinen ja/tai asuessa edelleen kotona vanhemmilla on tärkeä rooli opiskelijan tukemisessa. Yhteydenottoja ja tiedottamista kotiin tulee lisätä esimerkiksi vastuuopettajien kuukausitiedotteilla ja koulutusjohtajien infokirjeillä Wilman kautta. Oppivelvollisten osalta huoltajien tulee saada riittävät, ajantasaiset tiedot, jotta he voivat seurata lapsensa oppivelvollisuuden suorittamista.

Opiskelijoiden osallisuuden edellytyksenä on psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen turvallisuus sekä mahdollisuudet mielipiteiden ilmaisemiseen ja vaikuttamiseen. Osallisuuden tunne syntyy kokemuksesta vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Opiskelijoiden osallisuutta tulee edistää muutoinkin kuin vain edustuksellisen vaikuttamisen kautta. Asuntoloissa opiskelijoita tulee ottaa vahvemmin mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Edustuksellisia vaikuttamiskanavia opiskelijoille ovat opiskelijakunnat ja yksikkökohtaiset opiskeluhoitoryhmät, joissa on opiskelijoiden edustaja. Opiskelijakuntatoiminnan käynnistäminen vaatii aluksi vahvaa tiedottamista, opiskelijakuntatoiminnan roolin ja merkityksen esiintuomista sekä opiskelijoiden rohkaisemista mukaan toimintaan. Opiskelijakunnan ohjaajat opettajat saavat halutessaan kasvatusohjaajan työparikseen opiskelijakuntatoiminnan ohjaamiseen.

Opiskelijoiden kokemusta vaikuttamisesta mitataan kouluterveyskyselyissä ja kasvatusohjaajat käyvät yksikön tulokset läpi opiskelijaryhmien kanssa.

5. Tuen tarpeiden varhainen tunnistaminen ja niihin vastaaminen

Oppimisen ja opintojen etenemisestä sekä niihin tarvittavasta tuesta Pokessa vastaavat ryhmien vastuuopettajat, opiskelijan muut opettajat ja erityisesti tuesta vastaavat erva-opettajat. Opiskelija saa opintojensa aikana opinto- ja muuta ohjausta opinto-ohjaajilta sekä ryhmässä että yksilötapaamisissa. Opinto-ohjaajat ja tarvittaessa erva-opettajat ovat mukana miettimässä henkilökohtaisia ratkaisuja opintojen eteenpäin saattamiseksi. Kasvun ja hyvinvoinnin tukea opiskelijat saavat omien yksiköidensä kasvatusohjaajilta, jotka antavat opettajien ja erva-opettajien suunnitelmien mukaisesti myös opintojen etenemiseen pedagogista tukea. Opiskelijan elämäntilannetta, mahdollista tuentarvetta ja oppimispolkua pohditaan aina yhdessä opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa yksilöllisesti. Opiskelija ohjataan aina tarvittaessa saattaen vaihtaen opiskeluhoitoon, etsivän nuorisotyön tai muiden palvelujen piiriin.

Opiskelijoille tiedotetaan kasvun, oppimisen ja opintojen ohjauksesta ja tuesta säännöllisesti opintojen alkaessa, HOKS-keskusteluissa, Poken nettisivuilla ja opiskeluhoitoon info-tunneilla. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan oman huoli puheeksi kenen tahansa Poken henkilökuntaan kuuluvan kanssa, joka neuvoo opiskelijaa eteenpäin ja tarvittaessa ohjaa saat- taen vaihtaen opiskelijaa tuen ja / tai opiskeluhoitoon palveluiden piiriin. Opiskelijoita halutaan ohjata myös itse tunnistamaan oma tuen tarpeensa ja opettaa heitä käyttämään tarjolla olevia tukitoimia ja palveluita. Tällä on tärkeä merkitys sille, että opiskelija kokee olevansa aktiivinen toimija omien asioidensa hoidossa ja hän oppii toimimaan kansalaisena yhteiskunnassa.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijan on mahdollista siirtyä joustavasti TUVA-koulutukseen, mikäli hän tarvitsee tukea ja ohjausta opiskeluvalmiuksien tai elämännhallintataitojen vahvistamisessa. TUVA-koulutuksessa opiskelija voi myös tutustua ammatillisiin koulutuksiin ja etsiä itselleen sopivaa koulutusta. Hakeutuminen TUVA-koulutukseen tapahtuu opiskelijan, alaikäisen opiskelijan huoltajan ja henkilökunnan yhteistyönä. Myös TUVA-opiskelijan on mahdollista siirtyä joustavasti ammatillisiin opintoihin.

Varhainen puuttuminen tarkoittaa huolta herättävien asioiden aktiivista puheeksi ottamista. **Opiskelijoiden tuen tarpeen tunnistaminen ja puheeksi otto -prosessissa** (liite 1) on kuvattu tilanteen eteneminen, kun opettajalla tai muulla henkilökuntaan kuuluvalla herää huoli opiskelijan tilanteesta. Koko Poken henkilöstöllä on vastuu puuttua huolta herättäviin asioihin. Huolen herätessä opettaja saa halutessaan tuekseen/työparikseen opinto-ohjaajan, ervan, kasvatusohjaajan tai opiskeluhoollon palveluiden ammattihenkilöstöä. Opettaja voi tarvittaessa käydä pedagogisia keskusteluja oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijän kanssa, ilman että näitä tarvitsee kirjata. Opiskelijoiden huoltajia neuvotaan ottamaan yhteyttä oppilaitokseen tai opiskeluhoollon palveluihin, mikäli heillä herää huoli oman nuoren opinnoista tai muusta elämäntilanteesta. Huoltajille tiedotetaan opiskeluhoollon palveluista ja siitä, että niihin voi hakeutua myös ilman oppilaitoksen ohjausta. Opiskelijoille suositellaan, että he antaisivat edelleen 18 vuotta täytettyään huoltajiensa nähdä Wilma-tiedot. Erityisesti huoltajan kanssa asuville koti on merkittävä osa tukiverkostoa.

5.1 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin liittyvät toimenpiteet

Koulu on nuoren elämässä erittäin keskeinen konteksti, ja siten koulua käymättömyydellä on aina negatiivisia vaikutuksia. Poissaolot vaikuttavat ammatillisen osaamisen hankkimiseen ja opiskelumenestykseen ja lopulta voivat vaikuttaa myös siihen, kuinka pitkälle kouluttaudutaan. Lyhytaikainenkin poissaolo voi lisätä ahdistuneisuutta, somaattisia oireita, kuormitusta perhesuhteissa, pulmia ikätovereiden kanssa ja mielenterveyden ongelmia. Siksi vastuuopettajan tehtävänä on seurata opiskelijoiden poissaoloja tiiviisti. Varoittavia signaaleja ovat runsaiden poissaolojen lisäksi toistuvat poissaolot (vaikka selitys olisi terveydellinen), tiettyihin aineisiin tai tiettyjen opettajien tunteille keskittyvät poissaolot, aamutuntien poissaolot ja kesken päivän kotiin lähtemiset. Nämä on aina otettava puheeksi opiskelijan ja alaikäisen kohdalla huoltajan kanssa. Puheeksi otto kirjataan opiskelijan Wilmaan Yhteenveto-välilehdeltä Lomakkeet-valinnasta kohtaan Opintojen ohjaus ja seuranta. Ohje **Opetukseen osallistumisen seurannasta ja poissaolojen syiden selvittämisestä** ovat tämän opiskeluhoitosuunnitelman liitteinä. Poken henkilökunta on velvoitettu toimimaan niiden mukaan. Malleista tiedotetaan huoltajille ja opiskelijoille Poken verkkosivuilla, Wilmassa, kotiväen illoissa ja opintojen aloittamisen yhteydessä.

Poissaoloja ehkäistään parhaiten yhteisöllisen opiskeluhoollon keinoilla sekä ottamalla huoltajat mukaan keskusteluun varhaisessa vaiheessa heti poissaolojen ilmetessä. Poissaolojen juurisyiden selvittäminen on erittäin tärkeää, vaikka se saattaa viedä aikaa. Syiden selvittämisen jälkeen laaditaan yhdessä suunnitelma poissaolojen vähentämiseksi. Suunnitelmaa seurataan tiiviisti ja sovittujen toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan sovitusti.

5.2 Koulutuksen keskeytymistä ehkäisevät toimenpiteet

Opintojen keskeytymistä ehkäisevät ja tutkinnon suorittamista tukevat ensisijaisesti yhteisölliset opiskeluhoollon toimet, fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen opiskelu ympäristö, oppilaitosyhteisöön kiinnittyminen ja opiskelijan saama riittävä opinto- ja muu ohjaus sekä yksilöllinen tarpeita vastaava, oikea-aikainen tuki. Se, että opiskelija tietää, kenelle voi mennä puhumaan ajatuksistaan, tunteistaan, elämäntilanteeseen tai opintoihin liittyvistä haasteistaan, lisää turvallisuuden tunnetta ja luottamusta oppilaitosyhteisöön. Aloittavien opiskelijoiden info -tunneilla (Amiselämää vol 1) käydään läpi, keneen opiskelija voi ottaa yhteyttä, jos kaikki ei suju.

Tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista ja muista opintoihin liittyvistä edellytyksistä tiedotetaan hakuvaiheessa Poken verkkosivuilla ja jatkuvan haun haastattelutilanteissa. Näin pyritään varmistamaan se, ettei opiskelija hakeudu alalle, johon hänellä ei terveydentilansa tai muiden vastaavien syiden takia ole mahdollista työllistyä tai opinnot kävisivät em. syistä liian raskaiksi/ylivoimaisiksi.

Poissaolojen lisäksi tehtävien laiminlyönti ja niiden tekemisestä kieltäytyminen on huolta herättävä merkki: tehtävät voivat olla opiskelijalle liian haastavia, hän ei oppimisvaikeuksien, toiminnanohjauksen tai neuropsykiatristen vaikeuksien takia suoriudu niistä. Opettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa käydä keskustelua opinto-ohjaajan, ervan, kasvatusohjaajan tai opiskeluhoollon palveluiden työntekijän kanssa tuen tarpeista ja järjestämisestä. Opiskelijalle laaditaan tarvittaessa Wilmaan ervan toimesta erityisen tuen suunnitelma, johon kirjaetaan konkreettiset tukitoimet. Opiskelijan ervan vastuulla on huolehtia siitä, että kaikki opiskelijaa opettavat opettajat tietävät suunnitelmasta ja tarvittavista tukitoimista. Opettajat vastaavat suunniteltujen tukitoimien toteutumisesta ja opiskelijalle annettavasta riittävästä tuesta ja ohjauksesta. Vastuuopettaja varmistaa, että tieto erityisen tuen suunnitelmasta ja tukitoimista on siirtynyt esimerkiksi opettajan vaihtuessa.

Opiskelijan henkilökohtaiset elämäntilanteisiin liittyvät haasteet tai persoonallisuuteen liittyvät kyvyt sietää stressiä tai käsitellä erilaisia sosiaalisia tilanteita voivat vaikeuttaa opintojen suorittamista tai opintoihin osallistumista. Näissä tilanteissa HOKSin laatimisen yhteydessä tulee miettiä mahdollisuutta kullekin opiskelijalle sopivaan tapaan hankkia ammatillista osaamista ja/tai osoittaa sitä.

Jos opiskelija ei etene opinnoissaan HOKSinsa mukaisesti, vastuuopettajan tehtävänä on yhdessä opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan sekä opinto-ohjaajan kanssa päivittää opiskelijan HOKS. Päivittämisen yhteydessä tulee aktiivisesti miettiä erilaisia vaihtoehtoja opiskelijan tukemiseksi, opintojen etenemiseksi ja opintojen keskeytymisen välttämiseksi. Opiskelija voi esimerkiksi suorittaa jonkin tutkinnon osan, hankkia ammatillista osaamista enemmän työpaikalla tai suorittaa opintoja alun perin suunniteltua vähemmän. Opiskelijan tilanteen muututtua HOKS päivitetään yhdessä uudelleen. HOKSin päivittämiseen osallistuvat tarvittaessa myös erä, kasvatusohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, etsivä nuorisotyöntekijä tai muu opiskelijan tukihenkilö.

Opiskelijoiden terveydentilassa tai toimintakyvyssä tapahtuvat muutokset voivat olla myös huolta herättäviä ja muutoksia havainneen Poken työntekijän tulee aina ottaa asia puheeksi opiskelijan ja tämän vastuuopettajan kanssa. Vastuuopettaja huolehtii tilanteen selvittämiseen tarvittavista toimenpiteistä (on yhteydessä alaikäisen opiskelijan huoltajaan ja kutsuu koolle oppilaitospalaverin) ja opiskelijan ohjaamisesta tämän tarvitsemien tuen ja/tai palveluiden piiriin.

Sosiaaliseen elämään, elämänvaiheisiin kuuluvissa, taloudellisissa ja mielialaan liittyvissä haasteissa opiskelija ohjataan tilanteen mukaan joko kuraattorille, terveydenhoitajalle tai psykologille. Oppimisvaikeuksien selvittämisessä edetään terveydenhuollon ja psykologin kanssa. Mikäli arvellaan nuoren tarvitsevan tukea yhteiskunnan palveluiden hakemisessa tai vapaa-ajan toiminnassa nuori ohjataan etsivän nuorisotyön piiriin.

Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhooltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltaja ei voi kieltää opiskelijaa käyttämästä opiskeluhoollon palveluita.

5.2.1 Toimenpiteet opintojen keskeyttämistilanteissa

Kun opiskelija miettii opintojen keskeyttämistä, vastuopettaja ja opinto-ohjaaja, tai kasvatusohjaaja käy opiskelijan kanssa keskustelun keskeyttämisen taustalla olevista syistä ja pohtii aktiivisesti yhdessä opiskelijan kanssa mahdollisesti tarvittavia tukitoimia ja vaihtoehtoisia suunnitelmia, jotta keskeyttämiseltä välttyttäisiin. Mikäli opiskelija keskustelujen jälkeen haluaa keskeyttää opinnot, opinto-ohjaaja, kasvatusohjaaja, terveydenhoitaja tai kuraattori pohtii hänen kanssaan keskeyttämisaian suunnitelmia, keskeyttämisaialle mahdollisesti tarvittavaa tukea ja keskeyttämisen jälkeistä opintojen jatkamista.

Oppivelvollisen opiskelijan kohdalla oppivelvollisuuden keskeyttämisestä säädetään Oppivelvollisuuslain 1214/2020 § 7. Ennen keskeyttämistä selvitetään yksilökohtaisesti tukitoimet ja muut järjestelyt opintojen jatkamiseksi. Keskeyttämissäätöksen tekee koulutusjohtaja tilanneselvityksen ja huoltajan allekirjoittaman hakemuksen perusteella.

5.2.2 Toimenpiteet oppilaitoksesta eroamisen yhteydessä

Mikäli opiskelija pohtii oppilaitoksesta eroamista, tulee vastuopettajan ja opinto-ohjaajan, tai kasvatusohjaajan käydä hänen kanssaan keskustelut opintojen jatkamisen mahdollisuudesta esimerkiksi päivittämällä HOKS, vaihtamalla alaa tai miettimällä yhdessä muita ratkaisuja. Opiskelija tulee ohjata tarvitsemiensa palveluiden ja tuen piiriin ja ilmoittaa opiskelijasta tämän kotipaikkakunnan etsivään nuorisotyöhön, mikäli opettaja, opinto-ohjaaja tai kasvatusohjaaja katsoo opiskelijan tarvitsevan palveluja tai palveluohjausta tai olevan syrjäytymisvaarassa.

Oppivelvollinen opiskelija voidaan katsoa eronneeksi omalla ilmoituksellaan ainoastaan, mikäli hänellä on uusi oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu opiskelupaikka. Poken opinto-ohjaajan tehtävänä on tarkistaa ennen eronneeksi katsomista, että opiskelija on aloittanut opinnot uudessa opiskelupaikassa.

Mikäli oppilaitoksen toimenpiteistä ja opiskelijalle tarjotuista tukitoimista huolimatta oppivelvollinen opiskelija joudutaan katsomaan eronneeksi runsaiden poissaolojen vuoksi, hänen tilanteensa selvitetään vielä ennen päätöksen tekemistä kuulemistilaisuudessa, johon kutsutaan opiskelija ja tämän huoltaja. Kuulemistilaisuuteen osallistuvat koulutusjohtaja ja vastuopettaja sekä tarvittaessa opinto-ohjaaja/kasvatusohjaaja.

Mikäli opiskelija ei ohjauksesta huolimatta ole jatkanut opintoja toisessa oppilaitoksessa, tehdään ilmoitus oppivelvollisen asuinkuntaan ja Valpas-järjestelmään.

6. Moniammatillinen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisyden, turvallisuuden sekä hyvinvoinnin edistämiseksi

Opiskelijalla on oikeus fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvalliseen, terveelliseen, esteettömään ja yhdenvertaiseen opiskelu ympäristöön. Turvallisuus, terveellisyys, esteettömyys ja yhdenvertaisuus tulee toteutua kaikissa opiskelu ympäristöissä. Oppimisympäristöjä ovat oppilaitosten tilojen lisäksi mm. työssäoppimispaikat, sähköiset opiskelualustat ja koulutuksen järjestäjän opetukseen käyttämät sosiaalisen median kanavat. Ammatillisessa koulutuksessa työpaikoilla tapahtuvassa osaamisen hankkimisessa edellä mainituista seikoista vastaavat työpaikat. Opiskelijat perehdytetään työpaikan työturvallisuuslakiin ja työsuojelun toimintaohjelmaan osana koulutusta sekä työpaikkakohtaisesti työssäoppimisjaksojen alussa. Turvallisuutta luodaan opiskelijoiden, huoltajien, opettajien ja muun koulun henkilöstön yhteistyönä. Turvallisuutta edistävät arjen ratkaisut kuten asianmukaiset, toimivat välineet, turvavarusteet, luottamuksellinen ja avoin ilmapiiri ja vuorovaikutus opettajien ja opiskelijoiden välillä, opiskelijoiden tietoisuus järjestyssäännöistä ja helposti saatavilla oleva, opiskelijan näkökulmasta oikea-aikainen matalan kynnyksen tuki ja ohjaus. Kasvatusohjaajat pitävät kiusaamiseen, häirintään, epäasialliseen kohteluun ja yhdenvertaisuuteen liittyviä teematunteja nivoen ne osaksi ammatillista osaamista ja työelämätaitoja.

Oppilaitoksen tiloihin on laadittu kiinteistökohtaiset pelastussuunnitelmat. Suunnitelmat ovat henkilökuntaa varten Intrassa, opiskelijat ja vieraat voivat perehtyä suunnitelmiin jokaisen luokan, työsalin tai kokoustilan turvaohjeen avulla. Poken kriisisuunnitelma on päivitetty 06/2022. Yksiköillä on omat pelastussuunnitelmansa.

Opiskeluun liittyvien matkojen, kuljetusten ja odotusaikojen osalta opiskelijat noudattavat yleisiä liikenneohjeita ja koulun järjestyssääntöjä. Opiskelijat edustavat matkoilla Pokea. Lounasruuan lisäksi opiskelijoille on joissakin yksiköissä tarjolla ilmainen aamupala ja päivällinen. Eri yksiköissä on käytössä kaikille avoimia kahvioita. Opiskelijan turvallisuutta ja opiskelun esteetöntä sujumista tuetaan järjestyssäännöillä. Vastuupettajat huolehtivat, että opiskelijat tuntevat järjestyssäännöt. Opiskelijan omaa vastuuta korostetaan sääntöjen ja ohjeiden noudattamisessa.

Oppilaitoksen eri yksiköiden terveydellisten olojen tarkastus suoritetaan opiskeluterveydenhuollon määräysten mukaisesti ja sen tulokset käsitellään yksikön opiskeluhoitoryhmässä ja oppilaskunnan hallituksen kanssa. Oppimisympäristöjen turvallisuuteen, esteettömyyteen ja terveellisyteen liittyviä indikaattoreita seurataan myös kouluterveyskyselyistä, TEA-viisarista ja Arvo-palautteista.

6.1 Asuntolat

Pokella on kolme asuntolaa: Saarijärvellä Tarvaalassa ja Kolkanlahdessa sekä Äänekoskella Piilolassa. Saarijärven Tarvaalassa asuu pääsääntöisesti alaikäiset opiskelijat ja Kolkanlahdessa täysi-ikäiset. Äänekosken asuntolassa asuu Opinahjon ja Piilolan yksiköiden opiskelijoita. Asuntolassa asuminen mahdollistaa osalle opiskelijoista lähiopetukseen osallistumisen ja sitä kautta ammatillisen tutkinnon suorittamisen, koska kotipaikkakunnalta ei ole kulkuyhteyksiä toisen asteen oppilaitoksiin. Asuntolassa erityisesti nuoret voivat harjoitella ohjatusti ja valvotusti itsenäistä asumista ja arjen taitoja. Asuntolaohjaajat tukevat asukkaita arkeen ja opiskeluun liittyvissä asioissa, tekemällä tiivistä yhteistyötä vanhempien, opettajien, kasvatusohjaajien, kuraattorien, psykologien ja muiden opiskelijan tukiverkostoissa toimivien kanssa.

Asuntolapaikkaa voivat hakea opiskelijat, joilla ei ole mahdollisuutta päivittäiseen kulkemiseen kotoa oppilaitokseen. Perustutkinto-opiskelijat tekevät asuntolapaikkahakemuksen Wilman kautta. Lyhytaikaiseen asumiseen hakulomakkeita saa opintotoimistoista.

Asuntolapaikan säilymisen edellytyksenä on, että opiskelija osallistuu säännöllisesti oppilaitoksen opetukseen ja noudattaa asuntolan järjestyssääntöjä. Asuntolapaikat myönnetään laissa säädetyn mukaisesti eli ensisijalla ovat alle 18-vuotiaat oppivelvolliset, toisella sijalla maksuttomaan koulutukseen oikeutetut 18-vuotta täyttäneet ja tämän jälkeen muut asuntolapaikkaa hakeneet.

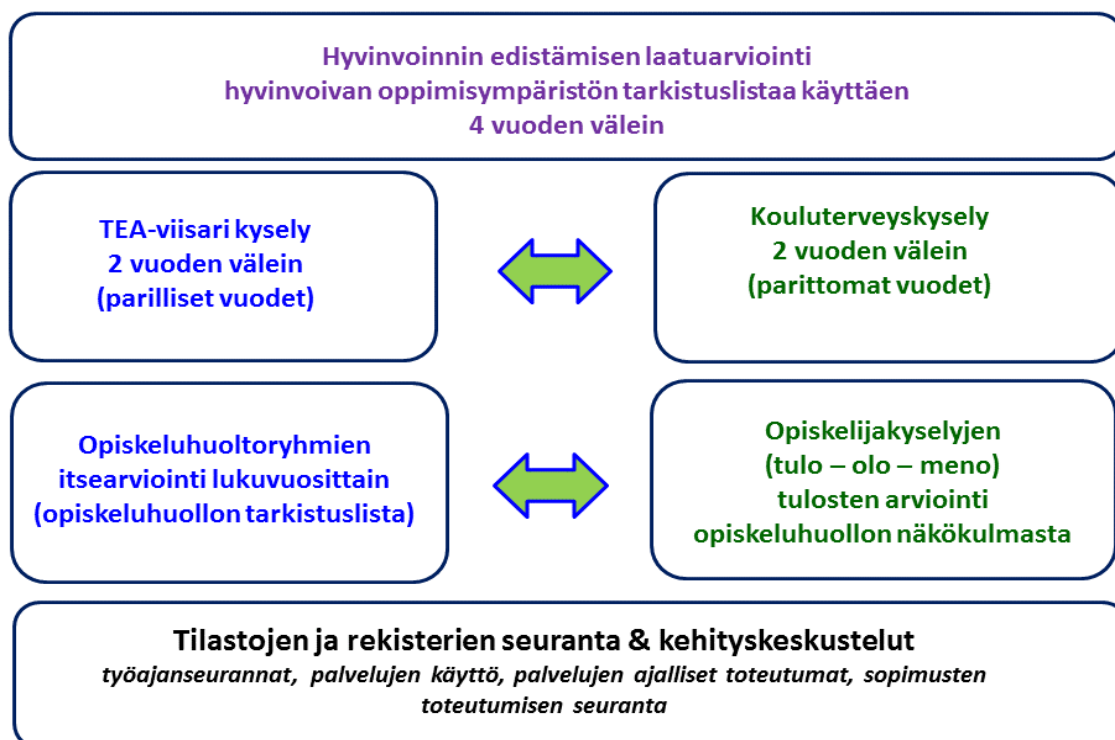
7. Muut nuorten palvelut

Opiskeluhooltoon osallistuvien keskinäisen yhteistyön lisäksi tehdään yhteistyötä Poken yksiköiden sijaintikunnan sekä muiden nuorten parissa työskentelevien tahojen kanssa. Aiemmin mainitun etsivän nuorisotyön lisäksi tällaisia tahoja ovat esimerkiksi nuorisopalvelut, seurakunta, lastensuojelu, poliisi ja kolmannen sektorin toimijat. Toimijat vaihtelevat kunnittain ja kussakin kunnassa yhteistyö rakentuu keskinäisille kumppanuuksille ja yhdessä sovituihin toimintatapoihin.

8. Omavalvonta ja opiskeluhoollon kehittäminen

Poken opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhoollon kokonaisuuden suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisen seurannasta ja arvioinnista. Yksiköiden opiskeluhooltoryhmät vastaavat yksikkönsä opiskeluhoollon suunnittelusta, toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä opiskeluhoollon ohjausryhmän linjausten mukaisesti. Yksiköiden opiskeluhooltoryhmän tehtävänä on opiskeluhoollon käytännön jalkauttaminen yksikköön. Opiskelijahuollon ja opiskeluhoollon palveluiden saatavuutta, riittävyttä ja sisältöjä arvioidaan säännöllisesti opiskelijoiden, opiskeluhoollon palveluita tuottavien tahojen ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Opiskeluhoollon omavalvonnan kokonaisuus

Opiskelijahuollon arviointi toteutetaan osana opiskelijapalautetta. Laatu prosessien mukaan seurataan keskeyttämisastetta, eronneita ja tutkintojen läpäisyastetta. Opiskelijoiden aloitusvaiheen kysely ja päättökysely (ARVO-palautte) sekä välipalautekysely käsitellään yksiköissä. Vuosittain opiskelijahuollon tavoitteiden toteutumista arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä strategisten tavoitteiden toteutuman arvioinnin yhteydessä toimintakertomuksessa. Omavalvonnan tarkastuslista tehdään yksikkökohtaisissa opiskeluhooltoryhmissä lukuvuoden päätyttyä ja Poken opiskeluhoollon ohjausryhmässä vuoden loppuun mennessä. (liite 5).

Opiskeluhoolltoa kehitetään opiskelijoille tehtyjen kyselyjen mm. kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta, kahden vuoden välein. Lisäksi opiskelijatietojärjestelmästä saadaan ajan tasalla olevaa tilastotietoa ja luotettavia tunnuslukuja opiskeluhoollon kehittämisen ja toteuttamisen tueksi.

Opiskeluhoollon omavalvonnasta nousseiden kehittämiskohteista tiedotetaan opiskelijoille, hooltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

Liite 1. Opiskelijoiden tuen tarpeen tunnistaminen ja puheeksi otto

Liite 2. Opetukseen osallistumisen seuranta ja poissaolojen syiden selvittäminen

Liite 3. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta, häirinnältä ja syrjinnältä

Liite 4. Kriisisuunnitelma

Liite 5. Päihteiden käytön ennaltaehkäiseminen, siihen puuttuminen ja hoitoonohjaus

Liite 6. Opiskeluhoollon omavalvonnan tarkastuslistat

Liite 7. Ammatillisen koulutuksen SORA-lain mukainen määräys huumausainetestaukseen

Liite 8. Järjestyssäännöt